

Αριθμός 4741

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΕΦΟΡΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 10 ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 2001 ΕΩΣ 2020

Ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων (εφεξής «Έφορος»), ασκώντας τις εξουσίες που του παρέχονται δυνάμει του άρθρου 10 των περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμων του 2001 μέχρι 2020 (εφεξής ο «Νόμος»), εκδίδει την ακόλουθη απόφαση σε σχέση με το Μέτρο ενίσχυσης που πιλοφορείται:

«Οργάνωση και Λειτουργία Κέντρου Οικογενειακής Παρέμβασης και Στήριξης για τον Αυτισμό»

Βάσει του εδαφίου (3) του άρθρου 10 του Νόμου απαγορεύεται να τεθεί σε ισχύ στη Δημοκρατία μέτρο κρατικής ενίσχυσης που αναφέρεται στην παράγραφο (α) του άρθρου 9 Α του Νόμου, εκτός εάν έχει προηγουμένως εγκριθεί από τον Έφορο και έχουν τηρηθεί οι τυχόν όροι που ο Έφορος επέβαλε με την εκδοθείσα δυνάμει του εδαφίου (2) του άρθρου 10 του Νόμου, Απόφασή του.

A. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες κοινοποίησε την 9^η Ιουλίου 2020 στον Έφορο το υπό τον ως άνω τίτλο προσχέδιο μέτρου κρατικών ενισχύσεων (εφεξής το «Μέτρο») για αξιολόγηση της συμβατότητάς του με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων. Το Μέτρο συνίσταται στη χρηματοδότηση της οργάνωσης και λειτουργίας Κέντρου Οικογενειακής Παρέμβασης και Στήριξης για τον Αυτισμό, όπως προβλέπεται στα Έγγραφα Διαγωνισμού υπ. αρ. ΤΚΕΑΑ 05/20.

Αρμόδια Αρχή για την εφαρμογή του Μέτρου – Δικαιούχος του Έργου είναι το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες.

Της κοινοποίησης του Μέτρου προηγήθηκε η διαβίβαση, στον Έφορο, από την Αρμόδια Αρχή, την 1η Νοεμβρίου 2019, του Τεχνικού Δελτίου Έργου του Μέτρου το οποίο, ωστόσο, δεν εμπεριείχε τον «ενδεικτικό κατάλογο συνημμένων εγγράφων» που αναφέρονται στο εν λόγω Τεχνικό Δελτίο, κυρίως δε το προσχέδιο της συμφωνίας που θα συνομολογηθεί με τον Ανάδοχο, ώστε ο Έφορος να έχει ενώπιόν του πλήρη στοιχεία για την αξιολόγηση του Μέτρου και έκδοση Απόφασης. Ο Έφορος ενημέρωσε σχετικά την Αρμόδια Αρχή, η οποία τον πληροφόρησε ότι βρισκόταν εν εξελίξει δημόσια διαβούλευση για σκοπούς προετοιμασίας της διαδικασίας σύναψης Σύμβασης προκειμένου να καταρτιστούν τα έγγραφα του διαγωνισμού. Ακολούθησε η κοινοποίηση του Μέτρου.

Σημειώνεται ότι στις 4.8.2020 διαβιβάστηκε ηλεκτρονικά από την Αρμόδια Αρχή στο Γραφείο του Εφόρου προσχέδιο του Μέτρου, με βάση το οποίο η εκτιμώμενη αξία του αντικείμενου της Σύμβασης ορίστηκε στα €3.896.000 μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. Η διάρκεια εκτέλεσης του αντικείμενου της Σύμβασης είναι 36 μήνες από την ημερομηνία υπογραφής της με δικαίωμα παράτασης μέχρι 3 χρόνια (1+1+1) από την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του Κέντρου και οι περίοδοι εκτέλεσης και οι χρόνοι παράδοσης των επιμέρους παραδοτέων είναι οι αναφερόμενοι στην Προσφορά και στα έγγραφα του διαγωνισμού. Για την εν λόγω περίοδο η αξία του αντικείμενου της Σύμβασης ορίστηκε στο € 1.948.000. Οι πιστώσεις για την παράταση θα εγκριθούν σε κατοπινό στάδιο.

B. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ:

Το αντικείμενο του Μέτρου και κατ' επέκταση της Σύμβασης που θα συνομολογηθεί με τον επιτυχόντα Ανάδοχο συνίσταται στη «Δημιουργία Κέντρου Οικογενειακής Παρέμβασης και Στήριξης για τον Αυτισμό» (εφεξής το «Κέντρο») με την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών σε παιδιά μέχρι την ηλικία της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, που έχουν διαγνωστεί με αυτισμό, καθώς και προς τις οικογένειές τους. Το Κέντρο θα παρέχει Υπηρεσίες Ψυχολογικής Στήριξης, Συμβουλευτικής και Ψυχοεκπαίδευσης, Κατ' Οίκον Εκπαίδευσης και Στήριξης καθώς και Υπηρεσίες Κοινωνικής Στήριξης».

Το κύριο αντικείμενο του Έργου είναι η ενοικίαση από την Αναθέτουσα Αρχή, δηλαδή την Αρμόδια Αρχή, του κτηρίου το οποίο θα στεγάσει το Κέντρο, η εργοδότηση Λειτουργιών Κοινωνικής Ενσωμάτωσης ορισμένου χρόνου από την Αρμόδια Αρχή και η ανάθεση σε Ανάδοχο της δημιουργίας και λειτουργίας του Κέντρου. Το Κέντρο, σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς για τον αυτισμό στην Κύπρο, θα παρέχει τις εξής Υπηρεσίες, οι οποίες ορίζονται ως Ειδικό Στόχοι του Μέτρου: (α) Ψυχολογικής Στήριξης, Συμβουλευτικής και Ψυχοεκπαίδευσης, (β) Κατ' Οίκον Εκπαίδευσης και Στήριξης και (γ) Κοινωνικής Στήριξης. Στο Μέτρο προνοούνται ακόμη πέντε Ειδικό Στόχοι, οι οποίοι αφορούν στην: (α) διοικητική και γενική υποστήριξη του Κέντρου, (β) διαχείριση λειτουργικών εξόδων του Κέντρου και συντήρηση εξοπλισμού και εγκαταστάσεων σε χώρο που θα παραχωρηθεί από την Αναθέτουσα Αρχή στον Ανάδοχο, (γ) αγορά επίπλων και επιστημονικών εργαλείων για το Κέντρο, (δ) συνεργασία με Κέντρο του εξωτερικού για τον Αυτισμό και (ε) συνεργασία με άλλους φορείς για τον αυτισμό στην Κύπρο.

Με εξαίρεση την Υπηρεσία Κοινωνικής Στήριξης, η οποία θα στελεχώνεται από τους ως άνω λειτουργούς, εργοδοτούμενους από την Αναθέτουσα Αρχή, ο Ανάδοχος θα επιβαρύνεται με την ευθύνη και τις δαπάνες για τους υπόλοιπους Ειδικούς Στόχους. Ο Ανάδοχος θα παρέχει τις υπηρεσίες του με Ομάδα Έργου, η οποία θα περιγράφεται στην προσφορά του. Σε περίπτωση που ένα μέλος της Ομάδας Έργου πρέπει να αντικατασταθεί, ο αντικαταστάτης πρέπει να πληροί τα ελάχιστα απαιτούμενα προσόντα που καθορίζονται στα έγγραφα διαγωνισμού.

Σύμφωνα με το Μέτρο, το Κέντρο θα συνεργάζεται με τις δημόσιες ή ιδιωτικές υπηρεσίες υγείας, ψυχικής υγείας και αποκατάστασης, οι οποίες είναι αρμόδιες για την αξιολόγηση και διάγνωση του αυτισμού, την παροχή υπηρεσιών υγείας και ψυχικής υγείας και θεραπευτικών υπηρεσιών αποκατάστασης. Το Κέντρο, σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς για τον αυτισμό στην Κύπρο, θα παρέχει προς τα παιδιά με αυτισμό και τις οικογένειές τους ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο υπηρεσιών διάγνωσης, πολυθεματικής αξιολόγησης και παρέμβασης, συμβουλευτικής, ψυχοεκπαίδευσης και στήριξης. Περαιτέρω, η πρόταση για τον τρόπο και το πλαίσιο συνεργασίας με συγκεκριμένο φορέα του εξωτερικού θα παρουσιαστεί από τον Ανάδοχο ως μέρος της προσφοράς του. Επίσης ο Ανάδοχος οφείλει να παρέχει εκπαίδευση στο προσωπικό του, η οποία θα αφορά τους σκοπούς του Μέτρου.

Το Κέντρο θα στεγαστεί σε χώρο του Ιδρύματος Χρίστου Στέλιου Ιωάννου στη Λευκωσία, τον οποίο έχει ενοικιάσει και ανακαινίσει η Αναθέτουσα Αρχή.

Ο Ανάδοχος θα έχει την συνολική ευθύνη της διοικητικο-οικονομικής και επιστημονικής λειτουργίας του Κέντρου και θα εποπτεύεται από την Αναθέτουσα Αρχή. Όλες οι Υπηρεσίες του Κέντρου θα υπόκεινται σε έλεγχο της αποτελεσματικότητάς τους από την Αναθέτουσα Αρχή. Ο Ανάδοχος είναι υπόχρεος να ακολουθεί και να συμμορφώνεται με τις συστάσεις και υποδείξεις της Αναθέτουσας Αρχής.

Η κρατική ενίσχυση θα καλύπτει τη συνολική αξία της Σύμβασης, η οποία θα αφορά στο σύνολο των υπηρεσιών που συναποτελούν το αντικείμενο της Σύμβασης εξαιρουμένου του ΦΠΑ. Στη συνολική αξία της Σύμβασης περιλαμβάνονται και τα παντός είδους έξοδα και δαπάνες του Αναδόχου σε σχέση με την εκτέλεση της Σύμβασης που του ανατίθεται, καθώς και οι κάθε είδους κρατήσεις και κάθε άλλη επιβάρυνση που προβλέπονται από την κυπριακή νομοθεσία. Στη συμβατική αξία της Σύμβασης συνυπολογίζονται τυχόν έσοδα του Αναδόχου από κρατικές πηγές χρηματοδότησης, τα οποία αφορούν στο Αντικείμενο της Σύμβασης.

Νομική βάση του Μέτρου είναι η Συμφωνία, η οποία θα συνομολογηθεί μεταξύ της Αναθέτουσας Αρχής και του επιτυχόντος προσφοροδότη, δηλαδή του Αναδόχου, κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

Γ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ:

- (α) Βάσει του άρθρου 9Α (α) του Νόμου, ο Έφορος αξιολογεί και εγκρίνει, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 10, τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται στη Δημοκρατία οι οποίες, σύμφωνα με Κανονισμούς ή Αποφάσεις που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Ένωση, απαλλάσσονται από την υποχρέωση της κοινοποίησης που προβλέπεται στο Άρθρο 108, παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής η «ΣΛΕΕ»). Επίσης, το άρθρο 10 (1) του Νόμου προνοεί ότι η Αρμόδια Αρχή κοινοποιεί κάθε μέτρο κρατικής ενίσχυσης που αναφέρεται στην παράγραφο (α) του άρθρου 9Α του Νόμου στον Έφορο για έγκριση.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, «κρατική ενίσχυση» σημαίνει κάθε μέτρο το οποίο πληροί όλα τα κριτήρια που καθορίζονται στο Άρθρο 107, παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

Το Άρθρο 107, παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ αναφέρει ότι «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της εμπορικής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως».

- (β) Το κοινοποιηθέν Μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση, διότι ικανοποιεί, όπως αναλύεται ακολούθως, σωρευτικά τα κριτήρια του Άρθρου 107, παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ:

(i) Χορηγείται άμεσα από το Δημόσιο καθότι παρέχεται στον Ανάδοχο από την Αρμόδια Αρχή.

(ii) Συνιστά οικονομικό πλεονέκτημα, καθότι καλύπτει τις λειτουργικές και επενδυτικές δαπάνες του Αναδόχου για τις δραστηριότητες που θα αναφέρονται στη Σύμβαση.

Σημειώνεται ότι στο Μέτρο δεν εφαρμόζονται τα κριτήρια που θέσπισε το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Απόφασή του στην υπόθεση Altmark, Trans GmbH και Regierungspräsidium Magdeburg κατά Nahverkehrs-gesellschaft Altmark GmbH (Altmark)¹, η σωρευτική τήρηση των οποίων αποκλείει τη συνδρομή του κριτηρίου του πλεονεκτήματος που αναφέρεται στο Άρθρο 107 (1) της ΣΛΕΕ σε αντισταθμίσεις για την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος (εφεξής «ΥΓΟΣ»).

Ειδικότερα, το τρίτο κριτήριο της Απόφασης Altmark ορίζει ότι, η αντιστάθμιση δεν μπορεί να υπερβαίνει το μέτρο του αναγκαίου για την κάλυψη του συνόλου ή μέρους των δαπανών που πραγματοποιούνται για την εκπλήρωση υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών εσόδων και ενός ευλόγου κέρδους. Ελλείψει σχετικής αγοράς στην Κύπρο, σε σχέση με τις υπηρεσίες που θα προσφέρονται από τον Ανάδοχο, η σύγκριση με παρόμοιες υπηρεσίες σε άλλα κράτη μέλη καθίσταται ιδιαίτερα επισφαλής αφού οι συνθήκες παροχής των εν λόγω υπηρεσιών από κράτος σε κράτος προφανώς διαφέρουν με βάση τις πολιτικές, νομοθετικές, κοινωνικές και οικονομικές ιδιαιτερότητες που αφορούν στον εν λόγω τομέα παροχής υπηρεσιών.

- (iii) Συνιστά ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής, καθότι η υπό αναφορά ενίσχυση δε δίδεται γενικά σε όλες ανεξαιρέτα τις επιχειρήσεις όλων των κλάδων παραγωγής αλλά περιορίζεται στον Ανάδοχο, ο οποίος θα πληροί τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο Μέτρο, ως συνοψίζονται στο Μέρος Β της παρούσας Απόφασης.

Σύμφωνα με τη νομολογία των Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων «η έννοια της επιχείρησης καλύπτει κάθε φορέα ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησης του»². Η οικονομική δραστηριότητα «συνίσταται σε κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά»³. Ο Ανάδοχος, ο οποίος θα επιλεγεί από την Αναθέτουσα Αρχή, θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως επιχείρηση αφού θα ασκεί, ανεξάρτητα από τον κοινωνικό της χαρακτήρα, οικονομική δραστηριότητα, η οποία δύναται να παρέχεται και από φορείς υπηρεσιών με σκοπό το κέρδος. Σημειώνεται ότι, το γεγονός ότι μία οντότητα δεν έχει κερδοσκοπικό σκοπό δεν συνεπάγεται ότι οι δραστηριότητες που ασκεί δεν είναι οικονομικής φύσης⁴. Επισημαίνεται ότι, μέτρα, με συναφές με το εν προκειμένω Μέτρο περιεχόμενο δραστηριοτήτων, που αφορούσαν μέριμνα του παιδιού, την περίθαλψη και την κοινωνική ένταξη ευάλωτων ομάδων, αξιολογήθηκαν κατά το παρελθόν από την Επιτροπή ως οικονομικές δραστηριότητες.

- (iv) Το κοινοποιηθέν Μέτρο, επειδή επιτρέπει τη χορήγηση ενισχύσεων υπό την ως άνω μορφή σε ορισμένη επιχείρηση, ήτοι στον Ανάδοχο, και επειδή η ενίσχυση αυτή θα αποτελεί πλεονέκτημα προς τον Ανάδοχο, τούτο είναι ικανό να βελτιώσει την ανταγωνιστική του θέση έναντι των Κυπρίων και ξένων ανταγωνιστών του

¹ Υπόθεση C-280/00 *Altmark*, Συλλογή 2003, σ. I-7747.

² Απόφαση ΔΕΚ της 19^{ης} Φεβρουαρίου 2002, C – 309/99, Συλλογή 2002.

³ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 23^{ης} Απριλίου 1991, C 41/90, *Hofner and Elsen*, Συλλογή 1991.

⁴ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις 209/78 έως 215/78 και 218/79 *Van Landewyck*, Συλλογή 1980, σ. 3125 και υπόθεση C-244/94 *FFSA και λοιποί*, Συλλογή 1995, σ. I-4013, σκέψη 21.

στον οικείο τομέα δραστηριότητας. Κατά συνέπεια, η ενίσχυση αυτή δύναται να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά σε βαθμό που να επηρεάζονται οι συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, καθότι υφίσταται, εν προκειμένω, αγορά ανοικτή στον ανταγωνισμό και δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι η ενίσχυση περιορίζει τις ευκαιρίες των εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη επιχειρήσεων να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στην Κύπρο.

- (γ) Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος⁵ (εφεξής η «Ανακοίνωση ΥΓΟΣ»), η έννοια της ΥΓΟΣ εξελίσσεται και εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από τις ανάγκες των πολιτών, τις εξελίξεις στην τεχνολογία και στην αγορά, καθώς και τις κοινωνικές και πολιτικές προτιμήσεις στα οικεία κράτη μέλη (παράγραφος 45). Η Επιτροπή, σε κείμενά της, προσδιορίζει το εννοιολογικό πλαίσιο ΥΓΟΣ ως «υπηρεσίες προσανατολισμένες στο άτομο, σχεδιασμένες να ανταποκρίνονται σε ζωτικές ανθρώπινες ανάγκες· διαδραματίζουν προληπτικό και κοινωνικά συνεκτικό ρόλο, ο οποίος απευθύνεται στο σύνολο του πληθυσμού...· συμβάλλουν ... στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και της ποιότητας ζωής ... βελτιώνοντας έτσι την ικανότητα των ατόμων για πλήρη συμμετοχή στην κοινωνία.»⁶

Το Δικαστήριο της ΕΕ παράλληλα έχει αποφανθεί ότι, οι ΥΓΟΣ είναι υπηρεσίες που παρουσιάζουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που τις διακρίνουν από άλλες οικονομικές δραστηριότητες, υπό την έννοια ότι ΥΓΟΣ κατά βάση δε συνιστούν υπηρεσίες που παρέχονται ή μπορούν να παρασχεθούν ικανοποιητικά και υπό όρους που συνάδουν με το δημόσιο συμφέρον από επιχειρήσεις που ήδη λειτουργούν υπό τις συνθήκες της αγοράς⁷. Η Επιτροπή έχει διευκρινίσει ότι οι ΥΓΟΣ στο ποιοτικό πλαίσιο τους είναι οικονομικές δραστηριότητες που παράγουν αποτελέσματα προς το γενικό δημόσιο όφελος, οι οποίες δεν θα μπορούσαν να παρασχεθούν από την αγορά χωρίς την παρέμβαση του κράτους ή θα μπορούσαν να παρασχεθούν με διαφορετικούς όρους ποιότητας, ασφάλειας, οικονομικής προσιτότητας, ίσης μεταχείρισης ή καθολικής πρόσβασης.

Ελλείψει ειδικών κανόνων της Ένωσης που προσδιορίζουν το πεδίο για την ύπαρξη ΥΓΟΣ, τα κράτη μέλη διαθέτουν μεγάλη διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τον χαρακτηρισμό μιας συγκεκριμένης υπηρεσίας ως ΥΓΟΣ και τη χορήγηση αντιστάθμισης στον πάροχο ΥΓΟΣ (παράγραφος 46 της Ανακοίνωσης). Η ίδια παράγραφος της Ανακοίνωσης αναφέρει περαιτέρω ότι η αρμοδιότητα της Επιτροπής στο πλαίσιο αυτό περιορίζεται στον έλεγχο του κατά πόσο το κράτος μέλος έχει κάνει προφανές σφάλμα κατά το χαρακτηρισμό της υπηρεσίας ως ΥΓΟΣ και στην αξιολόγηση κάθε ενδεχόμενης κρατικής ενίσχυσης που παρέχεται στο πλαίσιο της αντιστάθμισης. Όταν υφίστανται ειδικοί κανόνες της Ένωσης, η διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών περιορίζεται περαιτέρω από τους εν λόγω κανόνες, υπό την επιφύλαξη του καθήκοντος που έχει η Επιτροπή να εκτιμήσει εάν η ΥΓΟΣ έχει οριστεί ορθά για τον σκοπό του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων.

Με βάση τα ενώπιόν μου στοιχεία, το Μέτρο αποσκοπεί στη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης υπό μορφή αντιστάθμισης προς τον φορέα, ο οποίος θα επιλεγεί από την Αρμόδια Αρχή ως Ανάδοχος.

Οι υπηρεσίες, οι οποίες θα παρέχονται από τον Ανάδοχο, αποσκοπούν στην παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών σε παιδιά με αυτισμό καθώς και στις οικογένειές τους, στο πλαίσιο της λειτουργίας και των υπηρεσιών που θα παρέχει το Κέντρο. Η Αρμόδια Αρχή προτίθεται να παραχωρήσει την υπό αξιολόγηση κρατική ενίσχυση προς κάλυψη του κόστους παροχής των προαναφερθεισών υπηρεσιών που συνιστούν το αντικείμενο της Σύμβασης διότι οι εν λόγω υπηρεσίες, ως εκ της φύσεώς τους, δεν θα παρέχουν ικανοποιητικά έσοδα στον Ανάδοχο.

Υπό το φως των δεδομένων αυτών θεωρείται ότι πληρούνται οι βασικές προϋποθέσεις για το χαρακτηρισμό του αντικειμένου της Σύμβασης ως ΥΓΟΣ.

- (δ) Η συμβατότητα του Μέτρου σύμφωνα με το Άρθρο 107 (1) της ΣΛΕΕ αξιολογείται με βάση τους ενωσιακούς κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας και ειδικότερα με την Απόφαση της Επιτροπής της 20¹⁵ Δεκεμβρίου 2011 για την εφαρμογή του Αρθρου 106, παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος⁸ (εφεξής η «Απόφαση ΥΓΟΣ»).

Η Απόφαση ΥΓΟΣ καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για παροχή δημόσιας υπηρεσίας συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο Άρθρο 108, παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

i. Πεδίο εφαρμογής

Κατ' αρχάς, η αντιστάθμιση που προνοείται στο Μέτρο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Απόφασης ΥΓΟΣ χωρίς να εφαρμόζεται το ανώτατο όριο ετήσιου ποσού αντιστάθμισης έως 15εκ. ευρώ, καθότι η αντιστάθμιση αφορά ΥΓΟΣ που εξυπηρετεί κοινωνικές ανάγκες όσον αφορά την παιδική μέριμνα, την περίθαλψη και την κοινωνική ένταξη ευπαθών ομάδων [άρθρο 2 (1) (γ) της Απόφασης ΥΓΟΣ].

Με βάση την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου «Η παρούσα απόφαση ισχύει μόνο όταν η περίοδος για την οποία η επιχείρηση είναι επιφορτισμένη με τη διαχείριση υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος δεν υπερβαίνει τα δέκα έτη». Η πρόνοια αυτή, εν προκειμένω, πληροίται επειδή στο Μέτρο ορίζεται συνολική διάρκεια εκτέλεσης του αντικειμένου της Σύμβασης οι 36 μήνες, με πρόνοια παράτασης για ακόμα 3 χρόνια (1+1+1 έτη).

⁵ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 8, 11.1.2012, σ. 4-14.

⁶ (α) Ανακοίνωση από την Επιτροπή προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Συνοδευτικό έγγραφο της ανακοίνωσης με τίτλο «Μια Ενιαία Αγορά για τον 21ο αιώνα» - Υπηρεσίες γενικού συμφέροντος, περιλαμβανομένων των κοινωνικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος: Μια νέα ευρωπαϊκή δέσμευση COM (2007) 725 τελικό (20.11.2007) σ. 8 και

(β) Έγγραφο Εργασίας των Υπηρεσιών της Επιτροπής Οδηγός για την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις, τις δημόσιες συμβάσεις και την εσωτερική αγορά στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, και ιδίως στις κοινωνικές υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (SWD(2013) 53 final/2) 29.4.2013 (εφεξής ο «Οδηγός»), σ. 29 – 30.

⁷ Βλ. ενδεικτικά: Απόφαση του Δικαστηρίου της 20¹⁵ Φεβρουαρίου 2001, Υπόθεση C-205/99, Συλλογή της Νομολογίας 2001.

⁸ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, L 7, της 11.1.2012, σ. 3.

ii. Πράξη Ανάθεσης

Με βάση το άρθρο 4 της Απόφασης ΥΓΟΣ απαιτείται η ύπαρξη πράξης ανάθεσης, με την οποία να ανατίθεται η παροχή ΥΓΟΣ σε μία επιχείρηση. Η μορφή της πράξης ανάθεσης καθορίζεται από το κάθε κράτος μέλος. Οι πράξεις αυτές πρέπει να έχουν, με βάση το εθνικό δίκαιο, δεσμευτική νομική ισχύ.

Τέτοια πράξη αποτελεί εν προκειμένω η Συμφωνία, η οποία συνομολογείται μεταξύ της Αναθέτουσας Αρχής και του Αναδόχου με την ολοκλήρωση της διαδικασίας του διαγωνισμού που προβλέπεται στο Μέτρο κατ' εφαρμογή των προνοιών των άρθρων 74 -77 (Ανάθεση συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες) του περί Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών και για συναφή θέματα Νόμου (Ν. 73 (I) /2016) και της Εγκυκλίου ΓΛ/ΑΑΔΔΣ 101. Στα άρθρα 1 και 2 της Σύμβασης, προσδιορίζεται το περιεχόμενο της υπηρεσίας ως προς την οποία ο δικαιούχος θα λαμβάνει κρατική ενίσχυση υπό μορφή αντιστάθμισης.

Το άρθρο 4 της Απόφασης ΥΓΟΣ απαριθμεί τα στοιχεία που συνθέτουν την πράξη ανάθεσης, τα οποία περιλαμβάνουν ιδίως τα ακόλουθα: α) το περιεχόμενο και η διάρκεια των υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας, β) οι επιχειρήσεις και, κατά περίπτωση, η γεωγραφική περιοχή που αφορούν, γ) η φύση των αποκλειστικών ή ειδικών δικαιωμάτων που έχουν ενδεχομένως παραχωρηθεί στην επιχείρηση από την αρχή ανάθεσης, δ) η περιγραφή του μηχανισμού αντιστάθμισης και οι παράμετροι για τον υπολογισμό, τον έλεγχο και την αναθεώρηση της αντιστάθμισης, ε) οι ρυθμίσεις για την αποφυγή και την ανάκτηση της ενδεχόμενης υπεραντιστάθμισης, και στ) παραπομπή στην απόφαση ΥΓΟΣ.

Σημειώνεται ότι τα στοιχεία (α), (β), (δ) και (ε) υφίστανται στο Μέρος Β των εγγράφων του διαγωνισμού και το στοιχείο (γ) δεν εφαρμόζεται, καθότι δεν παραχωρούνται αποκλειστικά ή ειδικά δικαιώματα. Ωστόσο, θα πρέπει να προστεθεί παραπομπή στην Απόφαση ΥΓΟΣ με τα στοιχεία δημοσίευσής της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως η νομική βάση του Μέτρου, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο για τις κρατικές ενισχύσεις.

iii. Αντιστάθμιση

Στο άρθρο 5 της Απόφασης ΥΓΟΣ προνοούνται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«1. Το ποσό της αντιστάθμισης δεν υπερβαίνει εκείνο που απαιτείται για να καλυφθεί το καθαρό κόστος εκτέλεσης των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένου ενός εύλογου κέρδους.

2. Το καθαρό κόστος μπορεί να υπολογισθεί ως η διαφορά μεταξύ του κόστους όπως ορίζεται στην παράγραφο 3 και των εσόδων όπως ορίζονται στην παράγραφο 4. Εναλλακτικά, αυτό μπορεί να υπολογισθεί ως η διαφορά μεταξύ του καθαρού κόστους λειτουργίας της επιχείρησης με υποχρέωση παροχής δημόσιας υπηρεσίας και του καθαρού κόστους ή κέρδους διαχείρισης για την ίδια επιχείρηση χωρίς την εν λόγω υποχρέωση.

3. Το κόστος που λαμβάνεται υπόψη περιλαμβάνει όλο το κόστος διαχείρισης της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος. Ο υπολογισμός του κόστους γίνεται σύμφωνα με τις γενικά αποδεκτές αρχές λογιστικής, ως ακολούθως:

- α) Όταν οι δραστηριότητες της επιχείρησης περιορίζονται στην υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος, δύναται να λαμβάνεται υπόψη όλο το σχετικό κόστος·
- β) όταν η επιχείρηση αναπτύσσει επίσης δραστηριότητες εκτός του πεδίου της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, μόνο το κόστος που συνδέεται με την υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος μπορεί να ληφθεί υπόψη·
- γ) το κόστος που αναλογεί στην υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος μπορεί να καλύπτει κάθε άμεσο κόστος για τη διαχείριση της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, καθώς και κατάλληλη συμμετοχή στο σταθερό κόστος της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος και των άλλων δραστηριοτήτων·
- δ) το κόστος που συνδέεται με επενδύσεις, ιδίως εκείνες που αφορούν υποδομές, μπορεί να λαμβάνεται υπόψη, εφόσον είναι απαραίτητο για τη διαχείριση της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος.

9. Εφόσον η επιχείρηση ασκεί δραστηριότητες που εμπίπτουν τόσο εντός όσο και εκτός του πεδίου των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, στην εσωτερική λογιστική της πρέπει να καταχωρίζονται ξεχωριστά τα έξοδα και τα έσοδα που συνδέονται με την υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος και εκείνα που αφορούν τις υπόλοιπες υπηρεσίες, καθώς και οι παράμετροι κατανομής των εξόδων και των εσόδων. Το κόστος που συνδέεται με δραστηριότητες οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος καλύπτει το σύνολο του άμεσου κόστους, κατάλληλη συμμετοχή στο κοινό κόστος και μια εύλογη απόδοση των κεφαλαίων. Για το κόστος αυτό δεν χορηγείται αντιστάθμιση».

Η μεθοδολογία υπολογισμού του καθαρού κόστους εκτέλεσης ΥΓΟΣ προκύπτει από το άρθρο 11 του Μέρους Β των εγγράφων του Διαγωνισμού, με βάση το οποίο η Αναθέτουσα Αρχή εξετάζει τη συμμόρφωση του περιεχομένου των παραδοτέων με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 2 του Μέρους Β των εγγράφων του Διαγωνισμού. Με βάση το εν λόγω άρθρο «Κάθε παραδοτέο θεωρείται ότι έχει παραληφθεί οριστικά και ανεπιφύλακτα εφόσον εντός 20 ημερών από την παράδοσή του στην Αναθέτουσα Αρχή, δεν υποβληθούν εγγράφως στον Ανάδοχο υποδείξεις που αναφέρονται στις προδιαγραφές και τους όρους της παρούσας Σύμβασης. Σε περίπτωση που εντός της πιο πάνω προθεσμίας υποβληθούν έγγραφες παρατηρήσεις, ο Ανάδοχος οφείλει να τις λάβει υπόψη του και να προβεί στις απαραίτητες προσαρμογές του παραδοτέου εντός 30 ημερών από την υποβολή των σχετικών παρατηρήσεων και στη συνέχεια να υποβάλει εκ νέου το παραδοτέο στην Αναθέτουσα Αρχή. Με την οριστική παραλαβή κάθε παραδοτέου θεωρείται ότι η σχετική υποχρέωση του αναδόχου εκπληρώνεται. Με την οριστική παραλαβή και του τελευταίου παραδοτέου ολοκληρώνεται το έργο του Αναδόχου και αυτό αποτελεί οριστική παραλαβή του Αντικειμένου της Σύμβασης.» Με βάση το άρθρο 10 (2) του Μέρους Β του Μέτρου οι πληρωμές θα γίνονται σε τριάντα έξι (36) ισόποσες δόσεις της Συμβατικής Αξίας για τρία χρόνια μετά την έγκριση της κάθε μηνιαίας έκθεσης και επιτόπου επιθεώρησης του Κέντρου.

Η μεθοδολογία υπολογισμού της αντιστάθμισης η οποία υιοθετείται στο Μέτρο πληροί την πρόνοια της παραγράφου 1 του άρθρου 5 της Απόφασης ΥΓΟΣ, ώστε το ποσό της αντιστάθμισης να μην υπερβαίνει εκείνο που απαιτείται για να καλυφθεί το καθαρό κόστος εκτέλεσης των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας. Σημειώνεται ότι στο Μέτρο δεν υφίσταται πρόνοια για εύλογο κέρδος. Ως έχει προεκτεθεί το Μέτρο προβλέπει εκ των προτέρων αλλά και εκ των υστέρων ελέγχους ώστε να τηρούνται τα προεκτεθέντα.

Ωστόσο, οι πρόνοιες του άρθρου 11 του Μέρους Β του Μέτρου θα πρέπει να συμμορφώνονται με την παράγραφο 3 του άρθρου 5 της Απόφασης ΥΓΟΣ με βάση την οποία ο «υπολογισμός του κόστους γίνεται σύμφωνα με τις γενικά αποδεκτές αρχές λογιστικής». Οι οικονομικές καταστάσεις που απαιτούνται προς έλεγχο από την Αρμόδια Αρχή θα πρέπει να συμμορφώνονται με την πρόνοια αυτή.

Στη Σύμβαση έχει περιληφθεί πρόνοια, με βάση την οποία, στις εν λόγω εκθέσεις ή λογαριασμούς, θα πρέπει να αναφέρονται τυχόν έσοδα του Αναδόχου από κρατικές πηγές χρηματοδότησης, τα οποία αφορούν στο αντικείμενο της Σύμβασης. Ως εκ τούτου, τα εν λόγω έσοδα θα συνυπολογίζονται στην αντιστάθμιση, ήτοι στην κρατική ενίσχυση. Πέραν των εν λόγω εσόδων θα πρέπει να συνυπολογίζονται, συνεπώς δε να αφαιρούνται από την αντιστάθμιση, τυχόν άλλα έσοδα του Αναδόχου, τα οποία αφορούν στο αντικείμενο της Σύμβασης.

Το αντικείμενο της Σύμβασης που αναφέρεται στις παραγράφους 3 και 4 του Μέρους Α των εγγράφων του Διαγωνισμού κρίνεται ότι πληροί την προϋπόθεση στο άρθρο 5 (3) της Απόφασης ΥΓΟΣ ως προς το κόστος που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στη διαχείριση της υπηρεσίας ΥΓΟΣ.

Σε περίπτωση κατά την οποία ο ανάδοχος ασκεί δραστηριότητες εκτός του πεδίου της ΥΓΟΣ εφιστάται η προσοχή της Αναθέτουσας Αρχής στην υποχρέωσή της να καταχωρίζει ξεχωριστά τα έξοδα και τα έσοδα που συνδέονται με την υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος και εκείνα που αφορούν τις υπόλοιπες υπηρεσίες.

iv. Υπεραντιστάθμιση

Στο άρθρο 6 της Απόφασης ΥΓΟΣ προνοούνται τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η αντιστάθμιση που χορηγείται για τη διαχείριση της υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος πληροί τις απαιτήσεις που καθορίζονται στην παρούσα απόφαση και, ιδίως, ότι η επιχείρηση δεν λαμβάνει αντισταθμίσεις πέραν του ποσού που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν αποδεικτικά στοιχεία κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής. Διενεργούν τακτικούς ελέγχους, ή μεριμνούν για τη διενέργεια τέτοιων ελέγχων, τουλάχιστον ανά τριετία κατά την περίοδο ανάθεσης, καθώς και στο τέλος της εν λόγω περιόδου.

2. Όταν μια επιχείρηση λαμβάνει αντιστάθμιση πέραν του ποσού που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5, το κράτος μέλος ζητεί από την επιχείρηση να επιστρέψει την τυχόν εισπραχθείσα υπεραντιστάθμιση. Οι παράμετροι για τον υπολογισμό της αντιστάθμισης ενημερώνονται για το μέλλον. Όταν το ποσό της υπεραντιστάθμισης δεν υπερβαίνει το 10 % του ποσού της μέσης ετήσιας αντιστάθμισης, η εν λόγω υπεραντιστάθμιση μπορεί να μεταφερθεί στην επόμενη περίοδο και να αφαιρεθεί από το ποσό της αντιστάθμισης που οφείλεται για την περίοδο αυτή».

Στο άρθρο 13 του Μέρους Β των εγγράφων του διαγωνισμού, το οποίο αφορά στον τερματισμό της Συμφωνίας και στο διακανονισμό τυχόν διαφορών προνοείται ότι «η Αναθέτουσα Αρχή, δεν θα υποχρεούται να προβεί σε οποιοδήποτε περαιτέρω πληρωμές προς τον Ανάδοχο μέχρι να ολοκληρωθούν οι υπηρεσίες. Μετά την ολοκλήρωση τους η Αναθέτουσα Αρχή θα δικαιούται να ανακτήσει από τον Ανάδοχο επιπρόσθετα έξοδα, εάν υπάρχουν, που θα προκύψουν για την ολοκλήρωση των υπηρεσιών, ή θα καταβάλει το υπόλοιπο ποσό που οφείλεται στον Ανάδοχο.»

Η προαναφερθείσα πρόνοια της Συμφωνίας, σε συνδυασμό με τις πρόνοιες της παραγράφου 13 του Μέρους Α των εγγράφων του διαγωνισμού και του άρθρου 11 του Μέρους Β των εγγράφων του διαγωνισμού διασφαλίζουν τη συμμόρφωση του Μέτρου με την παράγραφο 1 του άρθρου 6 της Απόφασης ΥΓΟΣ.

Σημειώνεται ότι, με βάση την παράγραφο 2 του άρθρου 6 της Απόφασης ΥΓΟΣ παρέχεται στην Αναθέτουσα Αρχή εφόσον το επιθυμεί η ακόλουθη δυνατότητα «Όταν το ποσό της υπεραντιστάθμισης δεν υπερβαίνει το 10% του ποσού της μέσης ετήσιας αντιστάθμισης, η εν λόγω υπεραντιστάθμιση μπορεί να μεταφερθεί στην επόμενη περίοδο και να αφαιρεθεί από το ποσό της αντιστάθμισης που οφείλεται για την περίοδο αυτή.»

Δ. ΑΠΟΦΑΣΗ:

Για τους λόγους αυτούς,

Ο ΕΦΟΡΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΩΣ ΕΞΗΣ:

- (α) Το κοινοποιηθέν Μέτρο ενισχύσεων, με τίτλο «Οργάνωση και Λειτουργία Κέντρου Οικογενειακής Παρέμβασης και Στήριξης για τον Αυτισμό», πληροί σωρευτικά όλες τις προϋποθέσεις του Άρθρου 107, παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ και, συνεπώς, συνιστά κρατική ενίσχυση.
- (β) Το Μέτρο είναι συμβατό με την Απόφαση της Επιτροπής της 20^{ης} Δεκεμβρίου 2011 για την εφαρμογή του Άρθρου 106, παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ στις κρατικές ενισχύσεις, υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας, που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, και, ως εκ τούτου, βάσει του άρθρου 9Α (α) του Νόμου, εγκρίνεται υπό τους εξής όρους:
 - (i) Προστεθεί, τόσο στο Μέρος Α όσο και στο Μέρος Β των εγγράφων του διαγωνισμού παραπομπή στην Απόφαση ΥΓΟΣ με τα στοιχεία δημοσίευσής της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως μέρος της νομικής βάσης του Μέτρου·
 - (ii) Συνυπολογίζονται στην αντιστάθμιση τυχόν έσοδα του Αναδόχου πέραν των εσόδων από κρατικές πηγές χρηματοδότησης, τα οποία αφορούν στο αντικείμενο της Σύμβασης·
 - (iii) Καταχωρίζονται ξεχωριστά «τα έξοδα και τα έσοδα που συνδέονται με την υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος και εκείνα που αφορούν τις υπόλοιπες υπηρεσίες, καθώς και οι παράμετροι κατανομής των εξόδων και των εσόδων», σε περίπτωση που ο Ανάδοχος ασκεί δραστηριότητες εκτός του πεδίου της εν λόγω ΥΓΟΣ·
 - (iv) Τηρούνται από την Αρμόδια Αρχή για όλη τη διάρκεια της περιόδου ανάθεσης και για τουλάχιστον δέκα έτη από το τέλος της περιόδου ανάθεσης, διαθέσιμες όλες οι πληροφορίες που απαιτούνται για να διαπιστωθεί αν οι αντισταθμίσεις που έχουν χορηγηθεί συμβιβάζονται με την Απόφαση ΥΓΟΣ
- (γ) Η παρούσα Απόφαση απευθύνεται στο Τμήμα Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες.

Λευκωσία, 24 Αυγούστου 2020.

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ,
Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων.